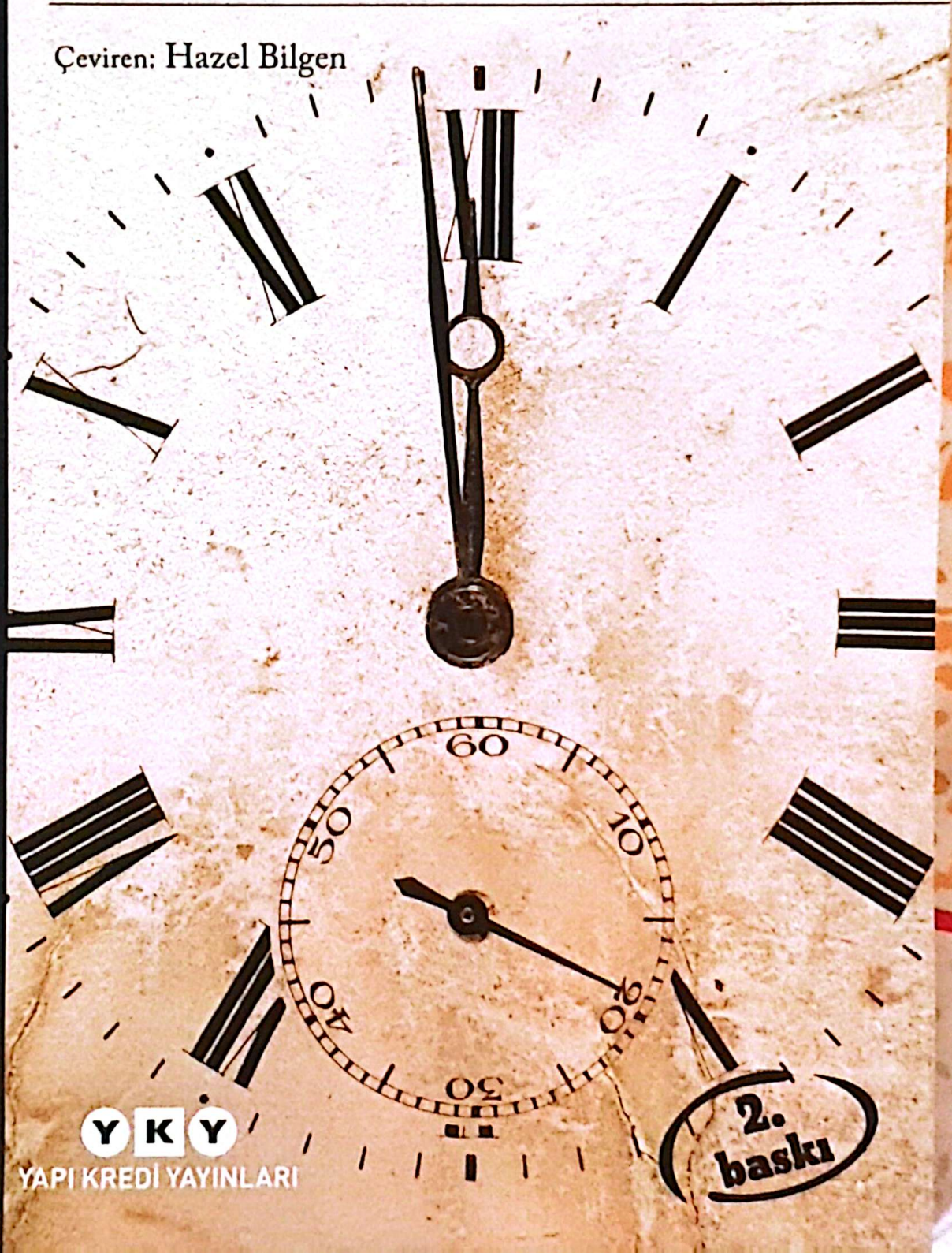
Jean-Louis Fournier

Bekleyecek Vaktim Kalmadı Artık

ANLATI

Çeviren: Hazel Bilgen

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

2. baskı

CamScanner ile tarandı

JEAN-LOUIS FOURNIER

Bekleyecek Vaktim Kalmadı Artık

Anlatı

Çeviren
Hazel Bilgen

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

CamScanner ile tarandı

Yapı Kredi Yayınları - 6064
Edebiyat - 1740

Bekleyecek Vaktim Kalmadı Artık - Jean-Louis Fournier
Özgün adı: Je n'ai plus le temps d'attendre
Çeviren: Hazel Bilgen

Kitap editörü: Korkut Erdur
Düzelti: Nadide Altuğ

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B
Güneşli - Bağcılar / İstanbul
Tel: 0212 693 00 08
Sertifika No: 52508

Çeviriye temel alınan baskı: Éditions Jean-Claude Lattès, Paris, 2021
1. baskı: İstanbul, Ekim 2022
2. baskı: İstanbul, Kasım 2022
ISBN 978-975-08-5458-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2021
Sertifika No: 44719
© 2021 by Editions Jean-Claude Lattès

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/yapikrediyayinlari
twitter.com/YKYHaber
instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

CamScanner ile tarandı

"Asla gelmeyecek olanı bekleyebilmek için
sonsuz bir sabır gerekir."

Pierre Dac

CamScanner ile tarandı

Kitabı Beklemek

Editörüm sabırsızlanıyor. Sabırsızlıkla ilgili kitabımı bir an önce bitirmemi istiyor.

Hiç vakit kaybetmeden kitabımın bir maketini yaptırdı ve sayfa sayısını dahi basına bildirdi.

Böylelikle beni 210 sayfadan oluşacak "sabır ve günlük telaşlarımız üzerine samimi, mizahi yönü kuvvetli ve oldukça melankolik bir metin" yazmaya mahkûm etti.

Neden acele ettiğini anlayabiliyorum...

Bana söylemeye cesaret edemiyor. Bir aksilik olursa diye.

Kitabımı bitiremeden göçüp giderim diye korkuyor.

Öyle bir durum olsa bile, yazdıklarımı ben öldükten sonra pekâlâ gözden geçirebilir. Üstelik iyi de reklam olur doğrusu.

Johnny'nin plaklarının satışını düşünüyorum da...

Schubert'i ve onun dokuz senfonisini de düşünüyorum tabii. En meşhuru, tamamlayamadığı senfoni oldu sonuçta.

CamScanner ile tarandı

Tesisatçıyı Beklemek

Çalışma odamdayım.

Sürekli tekrar eden bir gürültü duyuyorum, öyle çok yüksek değil, düzenli olarak düşen bir damla suyun çıkardığı gürültü.

Yağmur desem? Yok, gökyüzü masmavi, hava gayet güzel.

İçeride yağmur yağıyor. Herhalde duvarın içinde bir kaçak var.

Tesisatçıyı aramam gerek.

Tesisatçının adı Mösyö Lagoutte*, yaptığı işe ne kadar da uygun bir adı var.

Mösyö Lagoutte'un gelmesini sabırsızlıkla beklerken düşen damlaları sayıyorum.

---

* Fransızca *La goutte*: damla (ç. n.).

CamScanner ile tarandı

Yarın Var

Uluyor, yüzü acıyla buruşuyor, yaşlarla dolu gözleri kafasından fırlayacak gibi, ağzı büzülüyor.

Bir haftalık herhalde. Daha saçları çıkmamış.

Acısı dayanılmaz gibi görünüyor.

Alt tarafı bir çığlık, ilkel bir çığlık hatta. Munch'un çığlığı mı?

Ona ne oluyor?

Bunsen ocağıyla ayaklarını mı tutuşturuyoruz?

Bağ makasıyla ayak parmaklarını mı kesiyoruz?

Yoksa korkuyor mu? Yaşamaktan mı korkuyor?

Hayır. Sadece acıkmış...

Restoranda yemek gelmediğinde aynen böyle davranmaya ne dersiniz, uluyarak yerlerde yuvarlanma fikri kulağa nasıl geliyor?

Sabırsızlanıyorsunuz ama yemeğinizin geleceğini biliyorsunuz. Sabırla acı çekerek, bekliyorsunuz.

İyi yetişmiş insanlara diyebileceğiniz gibi ona beklemesini söyleyemeyiz, sonuçta o henüz yetişmiş biri sayılmaz.

Beklemenin ne demek olduğunu daha bilmiyor. Bu onun için henüz var olmayan bir sözcük.

O sadece "şimdi" ve "asla" sözcüklerini biliyor.

Biberonunu vermeden birazcık bekletin onu.

Böylelikle ona iki hediye vermiş olacaksınız: Biberonunu tabii ve daha da önemlisi, ona yarının var olduğunu öğretmiş olacaksınız.

İyisiyle, kötüsüyle...

CamScanner ile tarandı

Bebek olan aslında benim.

80 yıl sonra artık bekleyecek sabrım kalmadı.

Daha yola çıkmadan varmak istiyorum.

Her şeyin hemen olmasını istiyorum ama hiçbir şey olmuyor.

Sürekli bekleme halindeyim; bir mektubu, çalmayan bir telefonu, geç kalan birini bekliyorum hep; hiç huzurum kalmadı.

Eskiden en değerli varlıklarımı beklerdim. Annemi, eşimi, kızımı, hep kadınları bekledim durdum...

Ömrümü beklemekle geçirmiş olacağım, hatta çöldeki Tatarları bile...

Tatar Çölü'nde Drogo Tatarları bekler. Onlarla hiç karşılaşmaz. Beklemekten çok daha önemli bir şey var gerçi...

Dino Buzzati'nin romanı olağanüstü bir hayat alegorisidir, hep şaşırtıcı olanı beklediğimiz bu hayattaki tek hakiki olay ölümdür aslında.

"Cesur ol Drogo, bir asker gibi korkusuzca çık ölümün karşısına, tıpkı bir geçit törenindeymişçesine dimdik dur ve tereddüt etmeden gölgenin sınırını aş, hatta gülümse."

CamScanner ile tarandı

En Kötüsünü Beklemek

Brassens, "Sahilde biri eksikse, ölmüş demektir" diyor şarkısı *Les Copains d'abord*'da.

Birini bekliyorsam ve geç kaldıysa, ölmüş demektir.

En kötüsünü hayal etmeyi çok iyi bilirim.

Hayal gücüm oldukça geniştir. Sürekli endişelerle doldurur aklımı, oldukça titizlikle düşünülmüştür hepsi, öyle ufak tefek şeyler de değil üstelik, gerçek birer dramdır her biri.

Kaç kere annemin öldüğünü kurdum kafamda?

Bana yardım ediyordu gerçi: Kendisi gerçek bir hastalık hastasıydı. Doktor olan babamın tıp kitaplarını okumuştu. Ölümcül hastalıkların tamamının semptomlarını bilirdi. Pek çok kez tetanosun kuluçka evresinde olduğuna inanmıştır mesela: Yara koldaysa kuluçka evresi 12 gün sürer, ayaktaysa 21 gün.

Beraber kaç günü kaldığını sayardık.

Pek çok kez ajandama annemin öleceği günü not etmişimdir, başta dolmakalemle yazıyordum, sonra kurşunkalemle yazmaya devam ettim.

Bütün hastalıklara yakalanırdı: Tetanos, beyin tümörü, tüberküloz, üstelik pek çok kez...

Kardeşlerimle ben aralıklı yetimlerdik.

CamScanner ile tarandı

Annemi Bekliyorum

Annem o günü Lille'de geçirecekti. Akşam yemeğine kadar dönecekti tabii.

Kardeşlerimle onu bekledik.

Geç kalmıştı. Tek endişelenen bendim. Her zamanki gibi sinirlerim bozulmuştu.

O akşam yemek yiyemedim. Gece çökerken daha çok endişelenmiştim. Yattım ve Tanrı'ya annemi eve göndermesi için dua ettim.

Bir "Babamız", on tane de "Sizi selamlıyorum Meryem" duasını okuyayım, siz de onu bize geri gönderin olur mu?

Sessizliğini kabul ettiğine yorardım.
Duamı eder ve beklerdim.

Gelmezdi.

Ben de duaları iki katına çıkarırdım. İki kere de tespih çekerdim.

Yok. Gelmezdi.

Kan ter içinde kalırdım. Yatağımda döner durur, iyice telaşlanırdım.

Duaları artırırdım yine: Beş kere on, yani elli tane "Sizi selamlıyorum Meryem" okurdum.

Yine de bir şey olmazdı.

Anne, ölmeni istemiyorum.

Tanrım yapma bunu: Önce beni al. Yeter ki annem dönsün, ben her şeye hazırım. Benden ne isterseniz yaparım.

Her şeyimi öne sürerdim.

Geri dönerse söz veriyorum rahip olacağım.

Sonunda dönmüştü. Ben rahip olmadım gerçi.

Tanrı sözümü unutmamıştı.

Benimle daha sonra ilgilenecekti.

CamScanner ile tarandı

Eşimi Bekliyorum

İlk eşim ilaç mümessiliydi. Kuzeydeki doktorlara ilaçları tanıtmak için her gün kilometrelerce yol tepiyordu. O zamanlar Lille'de bir lojmanın 16. katında oturuyorduk. Binanın adı peksimetti.

Her akşam peksimetin balkonunda endişeyle onu beklerdim.

Trafikteki binlerce farın sapsarı ışığı arasında onun arabasını seçmeye çalışırdım.

Yoldan çıkıp otoparkta duran bir araba gördüğümde sevinirdim. Ve onu arabasından çıkarken gördüğümde işte o zaman içime inanılmaz bir mutluluk dolardı.

Ertesi günün akşamına kadar içim rahat ederdi.

CamScanner ile tarandı

Kızımı Bekliyorum

Kızım Marie okuldan çıktıktan beş dakika sonra eve varmış mı diye her gün onu arardım...

40 yıl sonra ise şimdi sabırsızlıkla bekleyen kendisi, mirasımı bir an önce hayır kurumlarına dağıtmak için bekliyor.

50 yıl sonraysa içeri girmek istemeyen minik kedim Art déco'yu bekleyen benim...

Sabretmeyi hâlâ öğrenemedim.

Artık bekleyecek zamanım kalmadı.

Yakında huzura kavuşacağım.

CamScanner ile tarandı

Sabır

Onunla ön Raffaellocular üzerine bir açılışta karşılaştım. Çok kalabalıktı.

Gösterişli bir kızıldı. Rossetti'nin tablolarından fırlamış gibiydi.

Oradan oraya koşturuyordu, acelesi var gibiydi.

Onu gördükten sonra artık tablolara bakamaz olmuştum.

Sergi dönüşünde tabloları hiç hatırlamıyordum bile: Sadece onu hatırlıyordum.

Aklımdan çıkmayan, kor gibi yanan bir hatıra.

Ona telefon numaramı vermeyi başarmıştım. Bana sadece adını söylemişti.

Unutmam imkânsızdı.

Adı Sabır idi.

CamScanner ile tarandı

ACELE ET.
NEYİ BEKLİYORSUN?

CamScanner ile tarandı

Bitirmeyi Bekliyorum

Çocukluğumdan kalma bir anım vardır: "Daha bitirmedin mi?" sorusu kafamda durmaksızın dönüp durur hâlâ.

Küçükken hep ama hep bir şeyleri bitirmek gerekirdi: Ödevlerimi, tuvaletimi, nefret ettiğim ıspanakları bıraktığım tabağı ve özellikle de gülmeyi.

Daha bitirmedim.

Hâlâ bekliyorum.

Acelem var, çabucak bitsin diye acele ediyorum. Tabii, sonu hoşuma gitmeyecek...

Pastanın sonu, tutkunun sonu, güzel bir filmin sonu, yaz sonu, (62 sayfalık) bir *Tenten*'in sonu, son anlar, son arzular, son sözler.

Son saat, son dakika, son saniye.

CamScanner ile tarandı

Hız Yarışı

Eskiden babam tıpkı radyodakiler gibi bir oyun oynatırdı bize. Bay Şampanya* oyununu oynardık.

Mutfak masasına otururduk. Önüne bir bozuk para kulesi koyardı, sonra da bize çeşitli sorular sorardı: Tarih, coğrafya, sporla ilgili sorular...

Kardeşim Yves-Marie hep kazanırdı.

Pek bir şey bilmezdi ama benden çok daha kurnazdı. Babamın çoğu zaman yanıtları bilmediğini anlamıştı, sadece tereddüt etmeden ve kendine güvenerek çabucak yanıt vermek gerekiyordu.

İlk yanıt veren kazanıyordu, yanıt ne olursa olsun.

Bu bir hız yarışıydı.

Bir keresinde babam Marignano Muharebesi'nin tarihini sormuştu. Yves-Marie de dalga geçmek için hemen yanıt vermişti. 203 tıpkı Peugeot gibi. Babam bravo demişti. Ama ben tarihin 1515 olduğunu hatırlamıştım. 1515 dedimse de babam yine de bozuk paraları Yves-Marie'ye verdi.

Haksızlıktı bu. Karşı çıktım.

Babam şöyle dedi: Sen de hiç memnun olmuyorsun.

---

* Monsieur Champagne, 1950-1960'lı yıllarda Radio Luxembourg ve Radio Andorre gibi pek çok radyoda popüler olan bir tür soru-cevap programının yaratıcısı. (ç. n.)

CamScanner ile tarandı

İlk Gelen

Kardeşim Yves-Marie'yle beraber bisiklete bindiğimiz Artois tepelerini hatırlıyorum.

En tepeye ilk kim çıkacak diye yarışırdık.

Kardeşim hep çok hızlı başlardı, ben arkadan ona yetişirdim, onu geçip tepeye ilk ben varırdım.

Ama ilk ölen o oldu.

Desproges'a göre aslında hep "İlk kim ölecek?" oyununu oynuyoruz. Pierre ilk benim öleceğimi iddia ediyordu. Bense hep "Yok, sen hepimizi gömeceksin" diyordum.

Aceleniz olup da sona kaldığınızda, hayatta kalmak pek öyle hediye gibi gelmiyor.

İnsanın canı sıkılıyor.

CamScanner ile tarandı

Bir Dakika Bekliyorum

Saatin sarkacı yavaşça sallanıyor, sağdan sola, tik tak. Saniyeler uzun, sabırla, damla damla hiç acele etmeden ilerliyorlar. Ve Pierre Desproges'un başı da sabırsızlıkla sağdan sola sallanıyor: Yerinde durmayı hiç bilmezdi.

Beklemeyi de bilmezdi. Her şey hemen olsun isterdi: Kahkahalar, başarı, para, kadınlar ve şarap.

Monsieur Cyclopède programının bir dakikası altmış saniyeden fazla sürüyordu.

Felemenk duvar saatlerinin saniyeleri asabi kol saatimden ve rüyamda tik tak eden çılgın saniyelerden çok daha yavaş sanki.

CamScanner ile tarandı

Lille'in büyükannesi gazetedeki bir ilandan almıştı saatlerimizi, komünyondan önceydi. Ucuz bir saatti. Fosforluydu. Gece saatin kaç olduğu görülebiliyordu. Saniyeleri gösteren bir çubuğu da vardı.

Komünyon ayinimin düzenlendiği gün saatime bakmadan duramıyordum. Çubuk sürekli dönüyordu ama istediğinizde onu durdurmak için saatin kadranının yanındaki bir düğmeye basmak yetiyordu, böylelikle kronometre başlıyordu.

Saatim sayesinde, "Şu yumuşak kuzuya dikkat edin, meleklerin gerçek ıstırabı" ilahisini saat 09:37'de söylediğimizi biliyordum.

Saat 09:43'te ise rahibin vaazını dinledik.

Sonra da vaftiz yemininin yinelenmesine gelmişti sıra.

Saat 10:03'te Şeytan'ı, onun işlerini ve kötülüklerini defettim.

Toplamda 39 saniye sürdü.

Büyüdüğümde Şeytan'ın cazip tekliflerine kapıldım ama sonradan pişman oldum.

Onu tam defedememiş olsam gerek, bana pek seçme şansı kalmamıştı.

CamScanner ile tarandı

Sabırsız bir saatçi günün tadını çıkarmak istedi, hareketleri hızlandırdı, tempoyu artırdı...

Bir saati 45 dakikada tamamlayan bir saat icat etti.

Hayali, bütün rekorları altüst edecek bir saat yapmaktı: Bir saati yarım saatte tamamlayan bir saat.

Sıkıcı insanlarla geçirdiğiniz akşamlar için birebirdi. Saatinize bakıp, "Ooo vakit gelmiş bile! Kalkmamız lazım" diyebileceğiniz bir icat.

CamScanner ile tarandı

Hızlandırıcı

Arabaları hep sevmişimdir. Küçükken ilk Amerikan arabalarını keşfetmiştim: Studebaker, Buick... Sonra, büyüyünce, eski Fransız arabalarının koleksiyonunu yaptım.

Edindiğim ilk parça bir Simca 5 idi, sonra Reneault R4, bir Aronde, sonra üstü açılan bir Peugeot 404 eklendi ve içlerinde en güzeli ise önden çekişli üstü açılan beyaz bir Citroën'di.

Onlara gözüm gibi bakardım. Yıkamayı, cilalamayı, parlatmayı severdim.

Hatırlıyorum da bir gün Citroën'in döşemesini temizlerken pedallar gözüme çarptı: Debriyaj, fren ve gaz pedalları.

En parlakları gaz pedalıydı. Normaldi aslında, en çok kullanılan gaz pedalıydı. Bir ayak hep üstündedir.

Hayatta da aynı, her şeyi hızlandırıyoruz. Hep daha hızlı gitmek istiyoruz. Daha hızlı gitmek.

Neden?

CamScanner ile tarandı

Sabırsızlık Gecesi

Çocuklar için en güzel gün aslında Noel günü değildir. Noel arifesidir.

Önceki gün beklersin, hayal kurarsın... Dünyadaki bütün hediyeler kafandadır.

Ertesi gün, Noel günü ise sadece tek bir hediyen olur ve hediyenden memnun olman gerekir.

Kardeşlerimle beraber Bonsecours Şapeli'ndeki gece yarısı ayinine giderdik, babam hiç gelmezdi. O Noel'i bistroda kutlardı.

Mihrabın tepesinde dönüp duran tombul melekleri hâlâ hatırlarım. Org ile "İlahi çocuk doğdu" ve "obuaları çalın, gaydalar yankılansın"ı söyleyen kilise korosunun sesi hâlâ kulaklarımda.

Eve döndüğümüzde bir parça çörek, bir fincan sıcak çikolata ve bir hediye hakkımız olurdu.

Hatırlıyorum da bir yıl küçük İsa'dan babamın artık içmemesini ve annemi ağlatmamasını istemiştim. Bir tane de tabanca istemiştim. Solido marka istiyordum. Markasını özellikle belirtmemiştim. Bize küçük İsa'nın düşüncelerimizi okuyabildiğini söylemişlerdi, gerçekten öyle mi, görecektik!

Bir tabancam oldu ama Solido marka değildi, babamsa kısa ömrünün sonuna kadar içmeye devam etti. 43 yaşında öldü.

O zamandan beri İsa'ya pek güvenim yok.

CamScanner ile tarandı

Hemen

Beklemek istemiyorum.
Hemen bilmek istiyorum.

Televizyon belgesellerindeki röportajlarda araya serpiştirilen bitmek bilmez lafları: "bana bu soruyu sorduğunuz için teşekkür ederim"leri, "belki de şöyle demek daha doğru"ları duyunca sabırsızlandığımı hissediyorum, bir an önce sadede gelelim, anlatılanlar kısa ve öz olsun istiyorum.

Bağlaçlara ciddi anlamda kin besliyorum.

"Demek ki", "halbuki", "oysa ki"lerden hoşlanmıyorum. Sıçan gibi kuyrukları olan kelimeler. Özellikle de "çünkü", "çünkü", "çünkü"den hiç hoşlanmıyorum...

"Yavaş yürüyor çünkü zemin kaygan" cümlesinde "çünkü"den tasarruf edebiliriz. Çünkü bir işe yaramıyor.

Bu i harflerine nokta eklemek gibi bir şey çünkü zaten noktaları var ve noktaya ihtiyaçları yok.

"Yavaş yürüyor, zemin kaygan" diye yazıldığında cümle daha iyi akıyor.

Üstelik daha çabuk...

CamScanner ile tarandı

Sanat Zamanı

"Kütüphanede zaman geçmez. Okuma eylemi yavaş olmalı, okur bir sayfanın, bir paragrafın, hatta bir cümlenin büyüsüne kapılmalı. Roman hızın düşmanıdır." Kundera.

Kalın kitapları sevmiyorum. Bitmek bilmeyecek bir yolculuğa dönüşmesinden korkuyorum.

Kalın bir kitaba endişeyle başlıyorum, tıpkı kapkara bir tünele girmek gibi. Çıkamamaktan, tünelin sonundaki ışığı görememekten korkuyorum. Mürekkebe batarak, boğularak ölmekten korkuyorum.

Ya da tıpkı Étretat uçurumları kadar yüksek bir kitabın yanındayım. Tepeye çıkmayı asla başaramayacağım.

Bir kitabı satın aldığımda fiyatına değil de ağırlığına bakarım. Şöyle bir tartarım.

Hafif kitapları tercih ederim, dantel gibi boşlukları olanları.

Müzikle ilgili olarak da eskiden vurmalı çalgıların ağırlıkta olduğu *allegro vivace*'leri tercih ederdim. Beni heyecanlandıran ilk müzikler Offenbach'ın *Orfeus Cehennemde* uvertürü ve Berlioz'un *Faust'un Lanetlenişi* marşı olmuştu. Epey hızlılar.

Andante'lerin yavaş temposunu takdir edebilmem için epey bir olgunlaşmam, Schubert'in viyolonselinin uzun yakınmalarında ve durgun *adagio*'larda yumuşamam gerekti.

Müzik her zaman hayatımın önemli bir parçası olmuştur.

Odamda, yatağımın başucundaki duvarda iki portre asılıydı. Kendi çizdiğim Beethoven ve Mozart.

Beethoven beni heyecanlandırıyor ve harekete geçiriyordu. Mozart ise beni büyülüyordu. Onun doğumundan önce ölen talihsizleri düşünüyorum da onun müziğini duymadan ölüp gittiler.

CamScanner ile tarandı

Her ay annemiz bize harçlık verirdi. Harçlığımla kendime bir gömlek ya da bir plak alabilirdim. Çoğunlukla plak alırdım. Plakçıya gider değişik parçaları dinlerdim. Dinlerken tüylerim diken diken olduğunda kararımı verirdim. Beethoven'ın *Dokuzuncu Senfoni*'sini dinlerken tüylerimin nasıl da diken diken olduğunu ve müziğin cayır cayır sonunu hatırlarım hâlâ.

İki versiyon arasında kararsız kalmıştım, Arturo Toscanini ve Wilhelm Furtwangler. Arturo hızlı ve asabiydi. Wilhelm ise yavaş ve altüst ediciydi.

İlk gelen hep Arturo'ydu.

Dokuzuncu Senfoni'de Wilhelm'e beş dakika fark atıyordu.

En hızlılar hep İtalyanlar olmuştur. Fausto Coppi'yi düşünün bir. Kaç kere Fransa Bisiklet Turu'nu kazandı...

CamScanner ile tarandı

Kısa Kes

Kitap yazarken sık sık bilgisayarın kaç sayfa yazdığımı gösteren kısmına bakarım.

Bir an önce bitirmek, yazdıklarımı hemen okumak isterim.

İşte bu yüzden kitaplarım kısadır, epey kısadır aslında, yoksa fazla mı kısadır?

Bazı okurlar bana kızıyor, paralarının karşılığını alamadıklarını söylüyorlar.

Ama ben kısa kesmeyi tercih ediyorum. Belki de düşüncelerim böyle kısacıktır.

CamScanner ile tarandı

Hayallerimizin Evini Beklemek

Eşim Sylvie ile eski evlere çok düşkündük. Bertrand İlan Rehberi başucu kitabımızdı. İçi manastırlar, şatolar ve hayallerle doluydu.

Satılık bir şatoyu ya da yıkık bir manastırı görmek için Fransa'yı baştan başa katedebilirdik. Eski taşlara hayat vermeyi severdik.

Evleri restore etmeyi de öyle.

Tamir işlerinde çok sabırsızımdır. Daha başlamadan bitirmek isterim. Bir duvarı boyarken mesela sıvaydı, çatlakları, delikleri doldurmaktı, bütün bu hazırlıklardan nefret ederim.

Boya yapmak istememin sebebi boya yapmayı sevmem. İnsan boya yaparken yaptığı işin karşılığını alıyor. Etkisini hemen görüyorsunuz.

Herhalde benim için en kötüsü bütün o sıkıcı hazırlıkları yaptıktan sonra boyama zevkine varamadan ve ortaya çıkan sonucu göremeden ölmek olurdu.

CamScanner ile tarandı

Öğle yemeğini bir parça antrikot ve bir eklerle hafif geçirdim.

Yemek yaparken hep aceleci olmuşumdur, pişme sürelerinin sonu gelmez ve beklemeyi hiç bilmem.

Sabırsızım.

Sonuçlar tabii sinir bozucu olabiliyor. Yumurtalı patates salatamda mesela yumurtalarım hiç katı olmaz. Buna karşılık patateslerim kaskatıdır.

Gıda araştırmacıları normalde on dakikada pişmesine rağmen yumurtaları kaynar suya atıldıktan beş dakika sonra katılaşan bir tavuk türü üretti.

Neyse ki gelişmeler devam ediyor.

CamScanner ile tarandı

Tanımadığım bir numara aradı beni.

Sabır mıydı?

Heyecanlandım, numarayı çevirdim. Hattın diğer ucunda büyüleyici bir ses vardı. Aklım başımdan gitti.

Çok uzun sürmedi.

Bana çok modern bir mutfak satmaya çalıştı. Ödemesi vade farksız bir yıl içinde yapılabiliyormuş. Üstelik kurulum da ücretsiz ve ayrıca...

Telefonu kapattım.

Sabrım kalmadı.

CamScanner ile tarandı

Her gün editörüme kitabım için metinler gönderiyorum. Sabırsızlıkla görüş bildirmesini bekliyorum. Ne düşündüğünü hemen öğrenmem, iltifatlarını duymam lazım, menekşe şekerlemesi gibi tadacağım iltifatlar...

Hemen yanıt vermezse paniğe kapılıyorum: Beğenmediyse de hemen bilmem lazım, belki de daha okumadı ya da umursamadı, başka işlerle meşgul, beni düşüneceğine başka şeyler düşünüyor, geberip gitsem iyidir.

Ben de zaten tam da onu gıcık etmek için kitabı bitirmeden geberip gideyim diyordum.

CamScanner ile tarandı

Sabırsızlık ve Can Sıkıntısı

Kardeşimle ben Saint-Joseph Enstitüsü'ne bağlı okullardan birinde okuduk. Yıl boyu bitmek bilmez ayinlere, törenlere, kutsal metin okumalarına katlandık. Bizi uyanık tutan tek şey sabırsızlık ve şeytandı.

Şapelin sıralarına raptiye koyardık.

Bugünse yeni sabırsızlıklar ortaya çıktı.

Bir arkadaşın aşırı kalın ilk romanının taslağını bir an önce okuyup bitirmek için sabırsızlanmak.

Başka bir arkadaşın ilk uzun metraj film senaryosunu okuyup bitirmek için sabırsızlanmak.

Canı sıkılan arkadaşların telefonda sonu gelmez kafa ütülemeleri bitsin diye sabırsızlanmak.

CamScanner ile tarandı

Bir şey yaparken neden hızlanırım? Bir an önce bitsin diye mi? Canım sıkıldığı için mi? Kurtulmak istediğim için mi? Sonrasında kafam rahat olsun diye mi? Hallolsun diye mi?

Neden sevdiğim bir şeyi yerken hızlı yiyorum? Halbuki bitmesini istemiyorum.

Mesela bayıldığım çikolatalı musu düşünüyorum.

Her ay annemiz bize bir tablet çikolata verirdi. Sabırsız kardeşlerim çikolatalarını hemen yiyip bitirirlerdi. Bense ay sonunu bekleyip kendime çikolatalı mus hazırlar, onları imrendirmek için özellikle kardeşlerimin önünde yerdim.

Bir gün peşime düştükleri için musumu sokakta bitirmek zorunda kaldım.

CamScanner ile tarandı

Ağır Ol*

Acaba hayvanlar da sabırsız mıdır?

Kedim Art déco'ya kapıyı açmazsam patileriyle kilidin üstündeki anahtarlarla oynar durur.

Kedi Gaston acıktığındaysa mama kabını doldurana kadar saatlerce miyavlar.

Bir hayvanın sabırsızlığını dindirmek için ne yapmalı?

Ona ağır ol denir mi?

File bile mi?

Ya alınırsa?

İneklerse sabırlıdır. Pek öyle beklentileri yok gibidir. Ellerindekiyle yetinirler. Üstelik memnun da olurlar. İsyan etmezler. Diğerleriyle hemfikirdirler. Doğayla, dünyayla, belki de kasaplarla bile uyum içindedirler.

Evcil hayvanlar epey sabırlıdır aslında, Rina Ketty'nin güzel şarkısını mırıldanarak asla geri dönmeyecek olan sahiplerini aylarca bekleyebilirler:

"Çiçekler soluyor, ateş sönüyor
gölge bahçeye sızıyor
duvar saati çok alçak sesler çıkarıyor
adımlarını duyuyorum sanki
rüzgâr bana uzaktan gürültüler getiriyor
kapıdan bakarak çaresizce dinliyorum
kimse gelmiyor.
Gündüz ve gece
hep senin dönüşünü bekleyeceğim."

---

* Fransızcası *Minute papillon* olan ve "ağır ol, yavaş ol" anlamına gelen bu deyimin sözcüğü sözcüğüne çevirisi "kelebek dakikası"dır (ç. n.).

CamScanner ile tarandı

Telefon çalıyor.

Nerede?

Bulamıyorum.

Portmantoya asılı ceketimin cebinde olacaktı. Eski bir Mac Douglas deri ceket. Altı cebi var, hatta bazılarının cebi fermuarlı. Ceplere bakıyorum. Sonuncu dışında hepsi boş. Onun fermuarı zor açılıyor. Sinirleniyorum, hareketlerim sakarlaşıyor, ellerim titriyor, sabrım kalmıyor ve telefon çalmaya devam ediyor.

Sonunda başarıyorum. Telefonu elime alıyorum. Telefon susuyor.

Kesin yine Sabır arıyordu.

Onu geri arayamam. Numarası gizli...

CamScanner ile tarandı

Bekleme Salonları

Bir bekleme salonunda ne yapılır ki?

Beklenir.

Yeryüzü Godot'yu beklediğim kocaman bir bekleme salonudur.

Ben beklemekten hoşlanmam.

Bekleme salonlarından korkarım. Bekleme salonlarında insan kendini hiç iyi hissetmez, loşturlar, güneş içeri girmez, o da beklemekten hoşlanmıyor. Nadiren konukseverdir bekleme salonları. İnsan bir türlü rahat oturamaz, oturma yerleri ya rahatsızdır ya da uyumsuz. Çoğunlukla banklar vardır. Kırık dökük sehpalarda en az iki yıllık dergiler durur, tabii ki sayfaları eksiktir.

Bekleme salonları çoğunlukla kötü anılar bırakır akılda.

Doktorun bekleme salonunu, avukatın bekleme salonunu, vergi müfettişinin bekleme salonunu, polis karakolunun bekleme salonunu, mahkemenin bekleme salonunu, işten çıkaran müdürün bekleme salonunu ve Tanrı'nın son hükmünü bekleme salonunu düşünüyorum, cennetin garantisi yok gerçi.

Babamın müşterilerinden bekleme salonunu epey uzun zaman hatırlayacak olanlar var.

Bir kış akşamıydı, kütük gibi sarhoş olan babamızı tam mutfağa sokmaya çalıştığımız sırada kapı çalındı, babam hole düşmüştü.

Annem kapıyı müşterilere açtı ve hiçbir şey görmesinler diye onları bekleme salonuna doğru itekledi.

Babamın kendine gelmesi için epey bir zaman ve kahve gerekmişti.

Annemse müşterilerin bekleme salonunda karanlıkta beklediklerini hatırlamıştı, annem aceleden ışığı açmayı unutmuştu.

CamScanner ile tarandı

Sınıfın Sonuncusu

Her hafta başöğretmen ödevleri dağıtıp her birimiz için görüş bildirirdi. En iyilerden başlardı. Benim epey bir süre beklemem ve sınıfın birincilerine yapılan iltifatlara katlanmam gerekirdi, bana göre hepsi yalakaydı.

Ben hep en sonlardaydım.

Başöğretmen "yorumsuz" bir iç çekişle en son benim ödevimi verirdi.

CamScanner ile tarandı

Saint-Joseph'in bekleme salonunu hatırlıyorum da benimle birlikte annemi de çağırmışlardı.

Tabii kutlamak için değil.

Bir saattir başöğretmeni bekliyorduk. Sonunda cübbesini hışırdata hışırdata geldi. Annemi oturması için buyur etti, beni görmezden geldi, ben ayakta dikelirken o patlayıverdi.

"Bu kadarı da fazla hanımefendi. Sınırı aştı, onu artık Saint-Joseph'te görmek istemiyoruz."

Benim *mater dolorosa* [üzgün anne] ise beni seven Fransızca öğretmenimi öne sürdü.

"O dahi gitmesini istiyor."

Annem daha da *dolorosa* [üzgün] olmuştu şimdi.

"Peki ben ne yapacağım başöğretmen?"

"Onun için yapacak bir şey yok hanımefendi. En iyisi bir soytarılık okulu bulun."

Annemin hiç gülesi yoktu, benim de öyle. Bitirme sınavıma iki ay kalmıştı. Dönem ortasında hiçbir okul istemezdi beni.

Sanki eve cenazeden dönüyorduk. Sokakta annemin arkasından yürüyordum. Konuşmadık. Kızgın değildim.

Bütün bunlar Saint-Joseph'in tuvaletine Meryem Ana'nın heykelini koydum diye olmuştu, çok çirkin olduğu için kimsenin yürütmediği Aziz Sulpice heykellerinden biriydi.

Kimse ne yapmaya çalıştığımı anlamamıştı, halbuki dekordu. Estetik temizlik yapıyordum.

CamScanner ile tarandı

Bitirme Sınavı Sonuçlarını Beklemek

Arras Lisesi'nde asılı olan listeye gidip bakma ya da sonuçları radyoda dinleme imkânımız vardı.

Kardeşimle ben, ikimiz, lise bitirme sınavına girmiştik. Radyoyu seçmiştik. Radyoyu babamızın masasının üzerine koyduk. Bütün aile dinliyordu. Spikerin ciddi sesini unutamam: "Adı okunan adaylar kendilerini..." Adımın okunması için her şeyimi verirdim.

Adlar alfabetik sırayla veriliyordu. Ortamın havası ağırdı. D harfine geldiğinde gerginlik iyiden iyiye artmıştı. Beklenen oldu. Fournier Yves-Marie'yi duyduk. Peşinden Jean-Louis gelmedi. Bitirme sınavını vermeden Sinema Enstitüsü'ne giremeyecektim.

Agnès Varda'nın *Cléo 5'ten 7'ye* adlı filminde, uçarı Corinne Marchand lise bitirme sınavı sonuçlarını beklemez. Tıbbi bir muayenenin sonuçlarını bekler. Öldürecek iki saati vardır. Agnès Varda onu gerçek zamanda takip eder. Şehirde dolanır. Başka başka insanlarla buluşur. Sonuçları bir an önce edinmeye dair sabırsızlığı onu körleştirir, öyle ki sonuçları almaya gitmeyi unutur.

CamScanner ile tarandı

Son Hüküm

Son hüküm beni çok endişelendiriyor doğrusu. Sınıfın sonuncusu olduğumdan bu son kelimesinden hiç hoşlanmıyorum, özellikle de "nefes" kelimesinden önce geldiğinde. Yukarıdaki dünyayı düşününce herhalde peynirci önündeki gibi bir kuyruğa girmek gerekecek.

Neyse ki burada artık zaman yok.

Önce alfabetik sırayla cennete gideceklerin adları okunacak. Fournier'lerden pek çıkmayacak gibi. Adım farklı olsa da bu soyadı oldukça yaygın sayılır. Belki Jean-Louis'ler bile vardır. Bana kimliğimi soracaklar. Cebimdeki cüzdanımdaydı ama artık ne cebim var ne pantolonum, artık bedenim dahi yok. Benden geriye hiçbir şey kalmadı. Peki ya ruhum?

Benim gibi komik bir hayvanın ruhu var mıdır?

CamScanner ile tarandı

Sabır beni tekrar aramadı. Halbuki söz vermişti. Bekliyorum.

CamScanner ile tarandı

Amerika Hâlâ Çok mu Uzakta Baba? Sus ve Yüz

Bir Amerikan hikâyesini hatırlıyorum. Yazar insanlığı gitgide hızlı dönen bir atlıkarınca üzerinde hayal ediyordu. Öyle ki başı dönüyordu insanın. Makiniste yavaşlamasını söylüyorlardı. Oysa gitgide hızlanıyordu, hatta o kadar hızlanıyordu ki merkezkaç kuvveti insanları atlıkarıncadan fırlatıyor ve herkes ölüyordu.

Harold Llyod'un *Safety Last!* filmini de düşündüğüm oluyor.

Bolton Binası'ndaki saatin yelkovanı üzerine oturmuş. Yelkovan çeyrek geçeyi gösteriyor.

Yelkovan buçuğu gösterdiğinde büyük olasılıkla yere düşecek ve çok fena yaralanacak.

CamScanner ile tarandı

Sabırsızlık Hastalığı

Size yazmak için daha fazla beklemek istemedim.

Sabırsızlık hastalığıma deva olsun diye yazdım bu kitabı. Sabırlı* kişi hasta değildir.

Sabırsız kişi ise tatmin olmaz, doyumsuzdur, yatıştırılamaz, erişilemez, disiplinsiz, idare edilemez, dengesizdir.

Sabırsız kişi daha başlamadan bitirmek ister.

Sabırsız kişi hep olmadığı yerde olmak ister.

Sabırsız kişinin zamanı kısıtlıdır.

Sabırsız kişi başkalarının zamanını düşünmez. Hep onun emrinde olunmalıdır.

On dakikaya çıkıyorum. Hemen motorlu beygirime biniyorum.

Bir şey söylemek istediğimde kendimi tutamıyorum. Artık daha fazla bekleyemem, bir an önce çözülmesi gerek: Söylüyorum ya, düşünmeden konuşuyorum işte. Buna spontanelik deniyor. Söylediklerimden hep pişman oluyorum...

Öfkelenmeden, dalaşmadan, hakaret etmeden, aşağılamadan, ortalığı kırıp dökmeden önce beklemeyi bilmek gerekiyor. Aceleci sinek olmamak lazım.

Son mektubu yazmadan önce beklemek lazım.

Haklı olduğunu, karşındakininse hatalı olduğunu düşünmeden, köprüleri yıkmadan beklemek lazım.

---

* Fransızca *patient* hem sabırlı hem de hasta anlamına gelir (ç. n.).

CamScanner ile tarandı

Neden Hep Daha Hızlı Gitmek İsteriz?

Adamın biri beni takip ediyor. Virajlı dar bir yoldayım. Normal hızda gidiyorum. Selektör yapıyor, dibime yanaşıyor, tehlikeli bir şekilde bana yakın, beni korkutuyor. Ara sıra korna çalıyor.

Dikiz aynasından suratına bakıyorum. Gözleri yuvalarından fırlamış, tek başına konuşuyor, kıpkırmızı olmuş. Abuk sabuk hareketler yapıyor.

Bana ağlayan bebekleri anımsatıyor...

Neden beni geçmek istiyor, neden hızlanıyor?

Onu bekleyen biri mi var? Acele bir durum mu var?

Sebebini o da bilmiyor.

Acele ediyor çünkü acelesi var.

İlk o varmak istiyor.

İyi de nereye? Bilmiyor.

Ölmek mi istiyor?

Gökyüzüne ilk varan mı olmak istiyor?

CamScanner ile tarandı

Yeni berber, vitrinine kırmızıyla kocaman Hızlı Servis yazmış.

Sabırsız olduğumdan Hızlı kelimesi beni hemen cezbetti.

Bir aynanın önüne yerleştim. Makaslarını aldı. Ona kesimin nasıl olmasını istediğimi anlatmak üzereydim.

Çok geç kalmışım: Çoktan bitirmiş.

Hızlı yerine direkt Kırt* yazsalar daha iyiymiş.

---

* Fournier burada "hızlı" (*quick*) ve "kırt" (*couic*) sözcükleri üzerinden oyun oynuyor (ç. n.).

CamScanner ile tarandı

Mösyö Lagoutte beni tekrar aramadı. Bir mesaj bıraktım, saymaya devam ettiğim su damlalarının sayısını biraz abartmış olabilirim.

Belli ki yetmemiş.

CamScanner ile tarandı

Kasanın Sonu

30 km/s, 60 km/s, 100, 150, 200 km/s...

Zamanla motosikletler ve otomobiller bir yerden bir yere gitmek için daha az zaman harcıyorlar. Hep daha hızlı gitmek gerekiyor, kahve, espresso gibi yakında mutluluk da toz halinde çözünebilir olacak...

İnsanlık her gün daha da ileriye gidiyor. Cioran hep daha kötüye gittiğimizi söylüyor. Saatte 15 kilometreyle giden bir at arabasındansa saatte 100 kilometre hızla giden bir arabanın altında kalma riskimiz daha fazla.

Peki insanların beyni de gelişti mi?

Sanmam.

Gençler için hazırladığım bir trafik kılavuza şöyle yazmıştım: "Bir otomobil şoförünün IQ'su hızıyla ters orantılıdır." Tabii, "Ne kadar hızlı gidersen o kadar aptalsındır!" yazmaya cesaret edemedim.

CamScanner ile tarandı

Adamın biri arabasına binmiş. Dar bir yolda yavaş yavaş ilerliyor. Korna çalan bir itfaiye arabası peşinden geliyor. Hızlanmıyor. Ona neden hızlanmadığını sormak için arabasından inen itfaiyeciye, "Ortada yangın yok" diyor.

CamScanner ile tarandı

Bastırıyor, hızlanıyor, onu takip etmek imkânsız. Adeta etekleri tutuşmuş. Yerinde durmayı bilmiyor, çıplak kıçıyla közün üstüne oturmuş da alevlenmekten korkuyor sanki.

Hiçbir yerde rahat duramıyor. Nerede daha rahat edeceğini düşünürse oraya gidiyor. Tıpkı romantikler gibi, hep yeni bir şey istiyor. Cennet ya da cehennem, fark etmez diye yazmış Beaudelaire.

Medusa'nın Salı'ndaki kazazedeler gibi ufka bakıyor, şimdi buranın cehennem olduğunu düşünüyor. Cennetse hâlâ çok uzakta bir yerde.

Her hafta sonu yollar tıklım tıklım, başka bir yerde olmanın daha iyi olacağını düşünenlerle dolu. O başka yere çabucak varmak için hız yapıyorlar.

Sürekli koşturuyorlar, mutluluğun peşinden koşuyorlar. Mutluluk koşarak yakalanmaz halbuki, yürürken yakalanır.

Yavaş yavaş yürürken, kendinle iyi geçinerek, kendinle iyi anlaşarak.

Unutmak, kendini kaybetmek, kendinden kaçmak, kendini kurtarmak için hızlanmak yerine uygun adım yürürken.

Tembelliğin günâhı olmaz.

"Tembellik de tıpkı çalışmak kadar azim ister: Zihnin, gözlerin, ruhun yetiştirilmesini, meditasyon ve hayal kurmanın zevkine varmayı, huzur gibi artık çok nadir olan değerleri gerektirir. Pazar günlerini yeni ihtiyaçlar, yeni uğraşlar yaratarak, zaten çok hareketli olan bir hayata yeni hareketler katarak olmaz bu, tam aksine ölçüsüz çalışmayla geçen iş günlerinin yorgunluğuna kapılmak bizi tedavi etmeye yetmeyecektir." Paul Morand.

CamScanner ile tarandı

Sabrın Sınırı Var Ama Hızın Yok...

Haber geldi.

Fırtınalı bir günde tıpkı çatıdan düşen bir kiremit gibi patladı.

Öfkelerini paylaşmak için aynı anda sokağa çıktılar.

Dışarıda yüzlercesi vardı: Sinirli kadınlar, erkekler, uykulu çocuklar. Hepsi de çok kızgın görünüyordu. Bazıları üzgündü. Aralarında ağlayanlar bile vardı.

Aaa, olmaz öyle! Özgürlüklerine dokunmaya hakları yok.

Her şeye hazırlar. Özgür ölmek istiyorlar.

İçlerinde çok bilmiş bir tanesi onlara susmalarını söyledi.

Adeta bir ölüm sessizliğinde, ciddi bir ses tonuyla onlara bir açıklamada bulundu.

Hızı saatte 90 kilometreden 80 kilometreye düşürdüklerinde katettikleri her 60 kilometrede sadece bir dakika kaybedeceklerini şaşkınlıkla öğrendiler.

Renkleri attı. Arabası olmayanların bile kanı çekilmiş, dilleri tutulmuştu.

Dayanışma, Fransa halkı için sıradan bir sözcük değildir...

Misilleme olsun diye yedi arabayı ateşe verdiler.

CamScanner ile tarandı

Tüccar

Yüksek frekanslı ticarette en iyi işler ultra hızlı bağlantılar aracılığıyla gerçekleşir.

Alım ya da satım kararları rakiplerden önce alınmalıdır. Her şey birkaç salise içinde olur biter.

En hızlı hareket eden parsayı toplar.

İş bitiricilerin hükümranlığıdır bu.

İş bitirici işi bitirir, pervasızdır, karşısına çıkacak hiçbir şeyden kuşku duymaz, ezer geçer, ruhu yoktur onun.

Hayat bir hız yarışına dönüşüyor. En hızlı giden kazanıyor.

Beklemeyi öğrenmek gerekiyor.

Düşünmek için yavaşlamak gerekiyor.

Hatta durup düşünmek.

CamScanner ile tarandı

Posta kutusunda Sabır'dan mektup yok. Bekliyorum.

CamScanner ile tarandı

Sırasını Beklemek

Kuyrukta en sonda, bir kadının arkasındayım. Acelem var. Canım acayip *camembert* peyniri çekti.

Kadın, güzel peynirci Justine'e önce şöyle dedi:

"Ne alsam bilemiyorum." Çok iyi başladı doğrusu.

Sonra şöyle sordu: "Reblochon'unuz nasıl, iyi midir?"

Ona şöyle yanıt vermek istedim: "Yok canım, berbat, yenecek gibi değil, burada her şey kötüdür zaten."

Bir an önce gitsin de sıranın başına ben geçeyim.

Justine, "İyidir" dedi.

"O halde ondan alayım. Ama ne kadar alsam ki? Durur mu? Cumartesi çocuklarım gelecek. Bozulmaz değil mi?"

"Tabii ki, bir şey olmaz. Ne kadar vereyim?"

"Bilmem ki, tatlıya bağlı aslında. Tatlıyı çocuklar getirecek. Kremalı pasta getirirlerse peynir çok olmasın, değil mi? Pont-l'Évêque peyniriniz nasıl? Oğlum çok sever. Eskiden Pont-l'Évêque'teydi evi. Deauville'e yakındır, çok güzel bir yer."

"Ne kadar vereyim?"

"Bilemedim. Çocuklarla geleceklerse ona göre almak lazım. Bekleyin. Bir arayıp sorayım."

Epey bir vakit aldı. Tatlı peynircinin dayanılmaz "Başka bir arzunuz?" sorularına dayanamadık. Hep bir yanıtı vardır bu sorunun.

Pont-l'Évêque'ten sonra pek çok kez mola verip bütün Fransız peynirleri baştan sona değerlendirildi. Hatta yabancı peynirler bile: Yunan peynirleri, İtalyan peynirleri...

Yeni bir "Başka bir arzunuz?" sorusuyla artık tahammül sınırlarımı aştım.

Beynim döndü: Bağırmaya başladım, peynir bıçağını almışım.

Gerisini hatırlamıyorum.

CamScanner ile tarandı

Saçma Sapan Konuşanlara Karşı da Sabır Göstermek Şart mıdır?

Düpedüz saçmalayanlara karşı da sabır göstermek şart mıdır?

Hayvanlarda his olmadığını, acı çekmediklerini söylemeye cüret edenlere?

Peki engelli çocukların Tanrı'nın bir cezası olduğunu söylemeye cüret edenlere?

Afrikalıların Beyazlardan daha az zeki olduğunu söylemeye cüret edenlere?

Erkeklerin kadınlardan daha zeki olduğunu söylemeye cüret edenlere?

Aşıların sağlığa zararlı olduğunu söylemeye cüret edenlere?

Ya "Hiç kuşkum yok" diyenlere?

CamScanner ile tarandı

?

CamScanner ile tarandı

Hayır.

Ahmaklara
sabır
gösterilmez.

CamScanner ile tarandı

Neyse, Neyse, Neyse...

Her zamanki gibi geç kaldı. Saat 11 demişti ama öğle oldu.

Sonunda saçı başı dağılmış, sinirli ve çok konuşarak geldi.

"Sana açıklamam gereken bir şey var..."

Alıştım artık. Her seferinde yeni bir darbe indiriyor. Şimdi de bir saat boyunca neden tam bir saat geciktiğini bana açıklayacak.

Çok, çok hızlı konuşuyor, hiç dur durak bilmiyor, bağlaçlar arasında nefes bile almıyor...

Kelimeler kısır döngüye giriyor resmen.

Düşünmek, anlamaya çalışmak için vakit yok: Sözler dalga dalga geliyor, zırvalıktan başka bir şey değil, ağız ishali...

"Kapı çaldığında çoktan çıkmaya hazırdım, tesisatçı gelmiş meğer, artık yaşlı olan gelmiyor, o emekli oldu, şimdiki genç biri, çok iyi çocuk. Kardeşini tanırsın, şu beğendiğin sarışın uzun kadınla evli, tabii ya, Priscilla'ydı adı, saçları uzundu hatta. Neyse, asıl yarın şofbeni temizlemek için gelecekmiş, ilk geldiğinde sorunu anlamamış meğer, bu arada eşi minik bir erkek bebek doğurmuş, adını da Gaston koymuşlar, kendi gibi tesisatçı olan dedesinin adıymış, neyse, ben de ona olmaz dedim, randevum var dedim, ısrar etti, çok sürmezmiş, on dakikayı geçmezmiş, şimdi yapmazsa anca haftaya, neyse mecburen kabul ettim. Şofben yeni aslında, bir yıldır kullanıyorum, diyorum ya işte, yok altı ay oldu aslında, banyoyu boyattığımda almıştım, altı aydan biraz daha fazla olmuştur belki neyse, İsveç markası, çok kaliteli, çok para tuttu gerçi, 10.000 euro falandı herhalde, her neyse, tamamen elektrikli, artık eskisi gibi değil tabii, annemlerdekini hatırlıyorum da küvetin altında çinkodan bir gaz borusu vardı, küvete girince ayaklarımız yanardı... neyse...

CamScanner ile tarandı

Açıklaması epey bir vakit aldı.

Saydım, tam on iki kez neyse dedi.

Konuşmasını "Bak demedi deme"yle bağladı. Ben de yanından kaçtım.

CamScanner ile tarandı

Sabrını Kaybetmek

Maurice Dayı üzgündü. Artık hiç gülmüyordu. Sabrı kalmamıştı.

Sonra bir gün sabrını tümden kaybetti.

Bir gün tatil zamanı onun Kuzey'de Raismes'deki evine gittim. Canım kuzinim Françoise'ı görmeye gitmiştim. Çok tatlıdır. Garda onu aradığımı hatırlıyorum. Gardan birlikte dönüyorduk. Henri-Durre Caddesi diye upuzun dümdüz bir caddenin sonunda otururlardı. O gün uzaktan evlerinin önündeki kalabalığı gördük.

Kaldırımda bir sürü insan vardı. Giriş kapısı açıktı. İnsanlar korkmuş ve üzgün halde içeri girip çıkıyorlardı.

Evin önüne geldiğimizde bir grup kadın çabucak kuzinime doğru geldiler. Her zamankine göre daha bir uzun sarıldılar ona. Bir tanesi onu kendi evine götürdü. Gaby Teyzem'in gözü yaşlıydı. Beni görünce kollarını açtı, bana sımsıkı sarılıp, "Bunu neden yaptı?" diye tekrarlayıp durdu.

Maurice Dayı kafasına sıktığında 56 yaşındaydı.

Akşam, haberi vermek için Arras'a döndüm. Büyükanneme oğlunun intihar ettiğini, anneme kardeşinin intihar ettiğini söyledim.

On beş yaşındaydım.

O gece uyku tutmadı.

"İntihar delilik değilse, en azından müthiş bir sabırsızlık olsa gerek." J.-J. de Lingrée (1814).

CamScanner ile tarandı

Acil Durum

Son kitaplarımdan birinin yayımlandığı zamandı, Tenon Hastanesi önünde çekilmiş bir fotoğrafı hatırlıyorum.

Fotoğrafta kocaman Acil yazısının yanıp söndüğü ışıklı tabelanın önündeyim.

Acil kelimesi trajiktir. Hiç rahatlatıcı değildir.

Durum kelimesiyle beraberse "acele edin, en kötüsü kapıda..." demektir.

Fotoğrafı buldum.

Ayaktayım, yabani bir hava, bitkin bakışlar.

Gözlerimi bağlamayı önerdiler. Reddettim.

Bir memur emir veriyor.

Bir düzine asker tüfeklerini doğrultuyor.

CamScanner ile tarandı

Ambulans doktorunun iki kızı var, ikizler.
Zaman kazanmak için ikisini aynı anda doğurmuş.
İsimlerini de Sabır ile Acil koymuş.
İkisiyle de iyi anlaşıyormuş.
Acil durumdakileri tedavi etmek için sabır lazım.

CamScanner ile tarandı

Saatim

Saatim bir süredir saat 5'i gösteriyor.

Belki de durmuştur.

Eskiden olsa dinleme imkânımız olurdu, kulağımızı saatimize dayayıp tik tak seslerini duyardık. Şimdi kuvars sağ olsun, bu imkân sona erdi. Saat ölü gibi sessiz.

CamScanner ile tarandı

Komünyon saatim hep bileğimdeydi. Eskiden modern bir saatti. Şimdiyse eski bir saat.

Gençliğimi ona bakarak geçirdim, özellikle de derslerde. Yalnız bana göre saniye ibresi yeterince hızlı ilerlemiyordu. Yelkovan çok daha yavaştı, en küçük olan akrepten hiç bahsetmeyeyim, düpedüz kıpırtısızdı.

Birazcık hızlansınlar diye neler vermezdim, özellikle de matematik derslerinde.

Her nedense ibrelere odaklanıp bütün gücümle düşünürdüm, sürekli olarak daha çabuk, daha çabuk diye tekrarlarsam hızlanacaklarına inanmıştım.

Elli yıl sonra başardım.

Şimdiyse ibrelerin fazla hızlandıklarını düşünüyorum: Birazcık yavaşlasınlar diye neler vermem ki.

Eskiden büyümek için sabırsızlanırdım. Bütün hayatım önümde uzandığından, her şeyin hemen olmasını isterdim. Şimdiyse pek öyle acelem yok doğrusu, sanki bekleyebilirmişim de.

Eskiden bardağımı hemen bitirirdim. Sonunda bir sürprizle karşılaşacağımı sanırdım. Hiçbir şey bulamadım.

Eskiden hayatı yüksek ateşte pişirerek yaşardım. Şimdiyse kısık ateşte ısıtarak yaşıyorum.

CamScanner ile tarandı

Dijital Saat

İlk dijital saatimi hatırlıyorum.

Rakamların tıpkı kurtçuklar gibi bükülmelerinden çok etkilenmiştim.

1 diz üstü çöküp başını eğerek 2'ye dönüşüyordu, 2 ise 3'e dönüşmek için iki kez bükülüyor, sonra 3 rakamı 4 olmak için iyice büzüşüyor, 5 ise sırtını kamburlaştırarak 6 yapıyor, o da 7'ye dönüşmek için uzuyor, 7 yanaklarını şişirerek önce 8'e sonra da 9'a dönüşüyordu.

Gerçek bir çizgi film misali bana zamanın kaçışını anlatıyordu.

Dümdüz ibrelerden çok daha hareketliydi.

Zaman daha çabuk geçiyordu.

Beklemek kolaylaşıyordu.

Ve yaşlanmak o kadar da üzücü sayılmazdı.

CamScanner ile tarandı

Buharlı Tren

Anne tarafından dedemin adı Camille'di ve kendisi bir makinistti.

Buharlı trenler çağıydı. Hani şu Magritte'in tablosu *Hançerlenmiş Zaman*'daki şömineden fırlayan, *İçimizdeki Hayvan*'daki Jean Gabin'in kullandığı tren gibi.

O zamanlar trenler saatte 50 km hızla gidiyordu. Bugün ise son yapılan denemelerde tren saatte 600 km hıza ulaşıyor.

Böylesi daha mı iyi acaba?

Eskiden Paris-Arras arasını dört saatte alırdık. Çok daha uzak bir yere gittiğimizi sanır, heyecanlanırdık.

Şimdiyse 45 dakikada gidebiliyoruz ve ineklerin bizi görecek zamanı dahi olmuyor. Çok daha kısa sürüyor. Bir romanın tamamını okumak için, yan koltuklarda oturanlarla tanışmak ya da öğle yemeği yemek için vakit kalmadı...

Eskiden yemekli vagon vardı. Modası geçmiş ama samimi bir yerdi. Oturur, güzel tabaklarda, gümüş yemek takımlarıyla öğle yemeğinizi yerdiniz.

Şimdiye hızlı servis var, sıcak yemeğiniz karton tabakta servis edilsin diye ayakta bekliyorsunuz.

Yemekten sonra bir filtre kahve alır, kahve damlalarının çiçek desenli bir porselen fincana yavaşça düşüşünü duyardık ve filtrenin gümüş renkteki metalinden manzara yansırdı.

Şimdiyse kahve saatte yüz kilometre hızla, gürültülü bir kahve makinesinde yapılıyor, üstelik tıpkı yangın hortumu gibi gürültü çıkararak. Kahve denize atılacak ve balıkları zehirleyecek plastik bir bardağa dökülüyor.

Her gün, her şey çok daha hızlı ilerliyor.

Neyse ki gelişmeler devam ediyor.

Ulaşım süresi kısalıyor. Zaman kazandığımızı sanıyoruz.

On beş dakika kazandım diyorum.

Kazanılan zaman neye yarar?

CamScanner ile tarandı

"Peki mutlu yolcular bu kadar pahalıya mal olan bu çeyrek saatle ne yapacaklar? Birçoğu saati beklemek için kuyruğa girecek; diğerleriyse kafede bir on beş dakika daha oturacak ve gazeteyi en küçük ilanlarına kadar okuyacaklar" diye yazmış Filozof Alain, *Mutluluk Üzerine*'de, tam yüz yıl önce. Le Havre ile Paris arasındaki güzergâhtan bahsediyordu, derslerini yolda verirdi.

Bu kazanılan zamanla ne yapılır ki?

Altın külçeleri gibi bir sandığa koyup, artık zamanımız kalmayıp da iş işten geçtikten sonra acil durumda çıkarıp kullanılır mı?

Kim bilir belki de zaman zamanla değerlenir. Hatta unvanı bile olabilir. Adı Dönem olur, tıpkı mobilyalar gibi.

Trenler çok daha hızlı gidiyor. Gideceğimiz yere çok daha çabuk varıyoruz.

Bir gün, daha yola çıkmadan varmış olacağız...

Yakında yola çıkmamıza bile gerek kalmayacak.

CamScanner ile tarandı

Yıldırım Aşkı

Ben hep her şeyin hemen, çabucak olmasını istemişimdir. Ağlayan bebek gibi beklemeye halim yok.

Kızlarla da aynı durum geçerliydi. 17 yaşındaydım. Lise bitirme sınavına hazırlanıyordum. Acelem vardı, yabaniydim, hoyrattım.

Ne önceliğim vardı ne de hazırlığım...

Arras'taki genç bir kızı hatırlıyorum. Adı Fleur idi. Fırıncının kızıydı. Her pazar öğleden sonra bana gelirdi. Nişanlım sayılırdı. Annem bizi babamın muayenehanesinde yalnız bırakırdı... ben de onunla doktorculuk oynardım.

Fleur biraz çekingendi. Onu giysileriyle kanepeye yatırır, pikaba hep aynı plağı koyardım:

Brel'den *Quand on n'a que l'amour*.

Sabırsız parmaklarım yılanlar gibi giysilerinden içeri sokuluyor, geçişler, girişler, açıklıklar arıyordu.

Bir fermuar ya da düğmeleri bulma umuduyla kıvrımlar arasında kayboluyordu. Jacques zincirlerinden kopmuşçasına "Sadece aşkımız kaldıysa..." diye haykırırken ben onu iştahla öpüyordum.

O zamandan beri her ne yapıyorsak zamana yaymanın çok daha iyi olduğunu öğrendim tabii.

İyisi mi eşinizle şu erken boşalma konusunu bir konuşun.

CamScanner ile tarandı

Zamanı kullanmak lazım.

Zamanı tutmak lazım.

Zamanı ölçmek lazım.

Zamanın boynuna sarılmak lazım... tıpkı sevgilinizi dansa kaldırdığınızda yaptığınız gibi.

Bir arkadaş edinmek lazım. Paylaşmayı bilmek. Onu kullanmak. Onunla bir şey yapmak.

Düşünmek, hayal kurmak, düşlemek, icat etmek ve hatta yaratmak...

Onu sadece kendine saklamamak. Bir yerlere tıkmamak. Her seferinde kazanmaya çalışmamak. Kaybetmeyi ve vermeyi bilmek.

CamScanner ile tarandı

Sabır bana bir kısa mesaj göndermiş, bana bir mektup yazdığını söylemiş.

Çölün suyu beklediği gibi...

Ben de mektubu bekliyorum.

CamScanner ile tarandı

Hatırlıyorum da uzun zaman önceydi, sevdiğim bir dizeyi araştırıyordum:

"Ey zaman geçme artık..."

Devamını merak ediyordum.

Tali yollardan geçmem gerekmişti.

Şiirin devamını bulmak için şiir antolojilerini taradım ve başka şiirler keşfettim.

Meğer Lamartine'in şiiriymiş.

"Ey mutluluk zamanları, akıp gitmeyin siz de erteleyin azıcık."

Bugünse bilgisayarım sayesinde bu dizelerin kaynağını anında öğrenebilirim.

Düz yolların aksine, tali yolları tercih ediyorum. Yol uzuyor ama böylesi daha güzel. Yollarda çiçekler buluyor insan...

CamScanner ile tarandı

Bağbozumu

Büyük amatör şarapçı Pierre Desproges'un enfes şaraplarını sakladığı güzel bir mahzeni vardı.

Hatta ölümünden sonraydı, bir gün eşinin benden mahzene inip yemek için bir şarap seçmemi istediğini hatırlarım.

Mahzeni titizlikle düzenlenmişti. Etiketlerin üzerinde kendi el yazısı vardı.

Büyük bir kasayı hatırlıyorum, içi şişelerle doluydu, kasanın üzerine bir levha asılmıştı ve levhada büyük harflerle tek bir kelime yazılıydı:

BEKLE.

CamScanner ile tarandı

Beklemenin Zevki

Sabırsız kişi en iyisi olsun diye beklemenin zevkini bilmez.

Henüz elimizde olmayan bir şeyin tadını çıkarmanın zevkini.

Hatırlamanın, onu düşünürken geçen zamanın keyfini sürmenin zevkini.

Bir şeftaliyi soyduğumuzda sahip olacağımız mutluluğu hayal etmenin zevkini.

Sevdiğini beklemenin zevkini.

Kekin pişmesini beklemenin zevkini.

Suçlunun adını öğrenmek için filmin sonunu beklemenin zevkini.

Mutlu bir olayı beklemenin zevkini.

Dokuz ay beklemenin zevkini.

Bugün sahip olabileceğiniz çocuğu ileri zamana erteleyin.

CamScanner ile tarandı

Bahçıvan

Bir ara bahçe işleriyle ilgileniyordum. Bir bahçıvan beklemeyi bilmeli. Ne de olsa hayatını bekleyerek geçiriyor, pancarlar için yağmurları, buğday için güneşi bekliyor... Ektiklerinin çimlenmesini, filizlenmesini, büyümesini, olgunlaşmasını bekliyor.

Tohumu toprağa gömdükten sonra yeşil bir yaprağın topraktan çıktığını görene kadar çok uzun bir zaman var. O kadar uzun ki insan bazen çaresizliğe düşüyor. Topraktan çıkmayacağını sanıyor.

Bu yüzden de gübre kullanılıyor işte, ekinler daha çabuk büyüsün diye. Gelişimini biraz geç tamamlayan hayvanlarla da aynı şey yapılıyor, şampiyonlar hız rekorlarını kırsın diye doping yapılıyor.

İnsanlığın sabrı kalmadı artık. Her şeyi hemen istiyor. Şımarık çocuklar gibi. Bekleyecek vakti kalmadı artık.

Domateslerle çilekler olsun diye yazı bekleyemez artık: Kışın da canı çekiyor.

Zamanında olgunlaşan sebzeler de artık makbul değil: Salatalık, pazı, tere, pancar, kereviz, havuç, maydanoz...

CamScanner ile tarandı

Yıldırım Düşürebilmek İçin Uzun Bir Süre Boyunca Bulut Olmayı Kabullenmek Gerek...

... diye yazmış Nietzsche.

Kalkış pisti ne kadar uzunsa uçak o kadar uzağa gider.

Sevmeye ne kadar vakit ayırırsak o kadar uzun süre severiz.

Bir türlü dinleyemediğim bir plak vardı: Beethoven'ın kuarteti. Kendimi epey zorlamam gerekmişti. Sonra bir gün hoşuma gider oldu. Herhalde sonsuza kadar severim artık.

Buna karşın ilk anda beğendiğim birçok parçayı sonradan sevmez olmuşumdur, tıpkı üstümde kalmayan parfümlerin kokusu gibi.

Yıldırımın ışığı aydınlatmaz, gözü kamaştırır, kör eder. Yıldırım çok hızlıdır, çok sürmez.

Bir mum ışığının büyüsü yoktur onda. Georges de La Tour'un tablolarını getirin aklınıza.

"Bir kitap okurken, müzik dinlerken ya da sinemaya gittiğimde, eseri zamanla keşfederim. Resimse ayrı hikâye. Saatler geçse bile tablo kendinden hiçbir şey kaybetmez. Ne başı, ne ortası ne de sonu vardır. Resmi severim çünkü, müdahale edilemez hareketsizliğinde, başka türlü ifade edilemeyecek bir şekilde zamanın dışında var olur sanki. Bir tablo tıpkı saatin tik taklarının sihirle durması gibi gözlerimin dinleneceği bir yer, sonsuz bir an illüzyonu yaratır." Siri Hustvedt.

CamScanner ile tarandı

Cep telefonumu kaybettim. Sabır'ın numarası artık bende değil. Üstelik soyadını bile bilmiyorum...

CamScanner ile tarandı

Bu yıl bana en dokunan dileklerden biri kırdaki evimi satın alan kişiden geldi.

Sağlığımın iyiye gitmesini diledi.

Ne kadar da şık.

Beklemenin zevkini mutlaka tatmalı.

CamScanner ile tarandı

Mösyö Lagoutte hafta sonu gelmedi.
Onu bütün hafta boyunca aradım. Açmadı.
Sekreterinden haber aldım sonunda.
Denizde geçirdiği hafta sonundan geri dönmeyecekmiş.
Mösyö Lagoutte hipotermiden ölmüş.

CamScanner ile tarandı

Son Model

"Son model" aletlerden bangır bangır yayılan reklamları duyunca feci korkuyorum.

"Son" ilk kez iyi bir özellik olarak kabul ediliyor. Sınıfın sonuncusu diyor bunu da.

Son modelden sonra artık bitiyor mu, öyle mi düşünmeliyiz?

Şu son modelin kullanım kılavuzunu endişeyle bekliyorum doğrusu. Gerçeküstücü olacak muhakkak. Ona kıyasla Mallarmé'nin şiirleri kaynak suyu gibi berraktır.

CamScanner ile tarandı

Sınıfta canım çok sıkılırdı. Hep saatime bakar dururdum. Ve sinekler uçardı.

Daha sonra canı sıkılan çocukları oyalamak için, tabii ki sadece pazar günleri değil, birtakım uyduruk cümlelerin yer aldığı arsız bir dilbilgisi kitabı* yazdım, bir geyiği batan güneşin kızıla boyadığı gölete kusturur, bir beygiri neşeli bakıcısının tam burnunun dibinde gaz çıkarttırırdım.

Bugün, arsız dilbilgisinden sonra gelecekteki dilbilgisini, "son nesil" dilbilgisini hayal etmeye çalışıyorum: Sabırsız Fransızca dilbilgisi.

Kuşkusuz geleceğe yönelik olacak.

Geçmiş zaman kipleri atılacak.

Öyle di'li geçmiş zamanmış, şimdiki zamanın hikâyesiymiş, miş'li geçmiş zamanmış falan artık olmayacak. Sadece şimdiki zaman ve tabii ki şimdiki zamana dönüşmek hırsıyla tutuşan gelecek zaman ve dilek kipleri korunacak.

---

* *Grammaire française et impertinente* (Arsız Fransızca Dilbilgisi), Payot, 1992 (ç. n.).

CamScanner ile tarandı

Sizleri yatıştırmak için bir çözümüm var: Sabırsızlanmak fiilini dilek-şartın hikâyesinde bütün zamirlere göre olumsuz biçimde çekimleyin ve yüksek sesle tekrar edin.

Tabii yavaş yavaş.

Sabırsızlanmasaydım
Sabırsızlanmasaydın
Sabırsızlanmasaydı
Sabırsızlanmasaydık
Sabırsızlanmasaydınız
Sabırsızlanmasaydılar

CamScanner ile tarandı

Onun Kuşağı Değil

Evimin önünde gençlerin güzel havalarda işgal ettiği bir merdiven var.

Hep çok gürültülüler, yağlı kâğıtlarını ortalıkta bırakıyorlar. Çoğunlukla samimiler.

Onlarla sohbet ediyorum. İçimdeki bastırılmış öğretmen onlara bir şeyler öğretme arzusu uyandırıyor: Yapacak çok iş var.

Bütün gün oturup müzik dinliyorlar, çok yakında şarkılar iki dakikayı geçmeyecek, çünkü bugünkü insanın odaklanma kapasitesi bir Japon balığının kapasitesinden bile az.

Onlara Mozart'tan bahsettim. Bana şöyle yanıt verdiler: "O bizim kuşaktan değil."

Herhalde benim Mozart'la aynı zamanda doğduğumu sandılar.

Zavallıcıklar kendi kuşaklarına mahkûm olduklarını sanıyor. Kendilerinden önce pek çok başka kuşak olduğunu umursamıyorlar. Halbuki ben onların kuşağını paylaşmaya hazır değilim.

Geçmiş herkesin ve geçmişteki her şey rafa kaldırılmamalı.

Mozart, Bach, Beethoven'ı takmıyorlar, bu normal tabii. Hiçbirini tanımıyorlar. Onlara tanıtmaya çalışacağım.

CamScanner ile tarandı

Zamanla renkler atıyor. Geçmiş zamanın rengi soluyor. Anılar ve haber filmleri* gibi siyah beyaza dönüşüyorlar.

Siyah beyaz, her şeyle iyi gidiyor.

Küçük beyaz kedim Art déco da siyah beyaz giyinmiş. Benim gibi rengi atmış birine çok yakışıyor.

* 1919-1960 yılları arasında sinemalarda film öncesi gösterilen kısa belgesel filmler (ç. n.).

CamScanner ile tarandı

Kendimi çok eski bir kovboy filminde hayal ediyorum.
Tren bekliyormuşum.
Tren gecikmiş.
Hayatımda ilk ve son kez bu gecikmeye tahammül ediyorum.
Gülümsüyorum, tıpkı *Tatar Çölü*'ndeki ana karakter Drogo gibi.

Nihayet sabrım var.
Demiryoluna bağlıyım.

CamScanner ile tarandı

SON

210 sayfa yazacağıma söz vermiştim.

Ancak 99 sayfa yazabildim.

Umarım editörüm fark etmez, yoksa elinden çekeceğim var demektir.

CamScanner ile tarandı